

Ανακοίνωση για την Έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης

**Ημερίδα κρατικών ενισχύσεων
Αθήνα, 2 Μαρτίου 2018**

Ιωάννα Κόκκορη
ΓΔ Ανταγωνισμού, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Αντώνης Μπουχάγιαρ
Μέλος της Νομικής Υπηρεσίας της
Ευρωπαϊκής Επιτροπής

"Οι πληροφορίες και απόψεις της παρούσας παρουσίασης είναι αυτές του ομιλητή και δεν αντανακλούν απαραίτητα την επίσημη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής."

Ευρύτερο πλαίσιο - Εκσυγχρονισμός των κανόνων κρατικών ενισχύσεων

- 2012, Πρωτοβουλία της Επιτροπής για την ευρεία μεταρρύθμιση του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων [*Εκσυγχρονισμός των κανόνων κρατικών ενισχύσεων (State Aid Modernisation/ SAM)*]:
  - Ενθαρρύνει τις **καλά σχεδιασμένες κρατικές ενισχύσεις με στόχευση** στις αδυναμίες της αγοράς και τους στόχους κοινού Ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος.
  - Εστιάζει τον έλεγχο κρατικών ενισχύσεων **στις υποθέσεις με τον μεγαλύτερο αντίκτυπο** στην εσωτερική αγορά.
  - Βοηθά την Επιτροπή στην **ταχύτερη λήψη αποφάσεων**.
- Με την Ανακοίνωση ολοκληρώνεται ο εκσυγχρονισμός των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις

Επισκόπηση

1. Οι έννοιες της επιχείρησης και της οικονομικής δραστηριότητας
2. Κρατική προέλευση
3. Πλεονέκτημα
4. Επιλεκτικότητα
5. Επιπτώσεις στις εμπορικές συναλλαγές και τον ανταγωνισμό
6. Υποδομές
7. Τελικές διατάξεις

Επιχείρηση και οικονομική δραστηριότητα

1. Γενικές αρχές

- **Επιχείρηση** = κάθε οντότητα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς και τον τρόπο χρηματοδότησής της
- **Οικονομική δραστηριότητα**: προσφορά αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά.
- **Μη οικονομική δραστηριότητα**: ρυθμιστικά καθήκοντα, εποπτικά καθήκοντα, δραστηριότητες με βάση την αλληλεγγύη, βασικές λειτουργίες του Κράτους (κρατική εκπαίδευση, τελωνεία, ασφάλεια αεροπλοΐας, στρατός & αστυνομία...)

2. Συγκεκριμένες οδηγίες για την κοινωνική ασφάλιση, την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και την εκπαίδευση

Οικονομική δραστηριότητα: Ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς (1)

- «Ο πολιτισμός είναι φορέας ταυτοτήτων, αξιών και εννοιών που αντικατοπτρίζουν και διαμορφώνουν τις κοινωνίες της Ένωσης.»
- Ευρύ φάσμα σκοπών και δραστηριοτήτων- ενδέχεται να εμπίπτουν στο πεδίο ελέγχου κρατικών ενισχύσεων

Οικονομική δραστηριότητα

- Χρηματοδότηση κυρίως από εισφορές/ άλλες εμπορικές διευθετήσεις (π.χ. εμπορικές εκθέσεις, φεστιβάλ)
- Λειτουργία αποκλειστικά προς όφελος ορισμένων επιχειρήσεων και όχι του ευρέος κοινού (π.χ. αποκατάσταση ιστορικού κτιρίου για χρήση από ιδιωτική εταιρεία)

Μη οικονομική δραστηριότητα

- Δωρεάν ή έναντι συνεισφοράς που καλύπτει μόνο κλάσμα του κόστους
- Αντικειμενικά αδύνατη η υποκατάσταση (π.χ. τήρηση δημόσιων αρχείων με μοναδικά έγγραφα)

✓ Οι ίδιες αρχές ισχύουν για τη διατήρηση της φύσης

Κρατική προέλευση

Μεταβίβαση κρατικών πόρων + Δυνατότητα καταλογισμού

- **Καταλογισμός:** αν το κράτος άσκησε έλεγχο επί της επίμαχης ενέργειας
- **Κρατικοί πόροι:** όλοι οι πόροι που βρίσκονται υπό τον έλεγχο του κράτους (ανεξαρτήτως τυχόν αυτονομίας του φορέα χορήγησης)

Παροχή διευκρινίσεων ιδίως σχετικά με:

- Τη δυνατότητα καταλογισμού και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία της ΕΕ
- Τους πόρους της Ένωσης: διακριτική ευχέρεια του ΚΜ ως προς τη χρήση τους vs. άμεσες χορηγήσεις

Πλεονέκτημα

- Η κρατική παρέμβαση βελτιώνει την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης ή εμποδίζει να επιδεινωθεί
- Κάθε οικονομικό όφελος το οποίο η επιχείρηση δεν θα μπορούσε να αποκομίσει υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς
- Το Κράτος μπορεί να μετάσχει στην αγορά, αλλά οφείλει να ενεργεί όπως θα ενεργούσε κάθε ιδιώτης (κρατικές ενισχύσεις vs. εμπορική συναλλαγή)
- Έλεγχος: Κριτήριο του Ιδιώτη Επενδυτή υπό συνθήκες οικονομίας της αγοράς [**M**arket **E**conomy **O**perator **P**rinciple (MEOP)]: δεν υφίσταται κρατική ενίσχυση αν το ΚΜ ενεργεί όπως ένας κανονικός επενδυτής/ αγοραστής/πωλητής

Πλεονέκτημα: Εφαρμογή της αρχής του Ιδιώτη Επενδυτή

1. Ανοικτή, διαφανής, αμερόληπτη κ άνευ όρων διαδικασία υποβολής προσφορών
2. Pari passu
3. Συγκριτική αξιολόγηση
4. Άλλες μεθοδολογίες αξιολόγησης
  - ✓ Εσωτερικός Βαθμός Απόδοσης (IRR)
  - ✓ Αποτίμηση εμπειρογνωμόνων
  - ✓ ...
5. Ειδικές οδηγίες για δάνεια/εγγυήσεις: Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αναθεώρηση της μεθόδου καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης

Διαδικασία Υποβολής Προσφορών: Ευθυγράμμιση με τους κανόνες της ΕΕ περί δημοσίων συμβάσεων

Όλες οι διαδικασίες που επιτρέπονται από τις Οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις επαρκούν, κατ' αρχήν, για να αποκλειστεί η ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης

-Μεγαλύτερη συνοχή σε ΕΕ
-Επιτρέπονται διαδικασίες όπως ο «ανταγωνιστικός διάλογος» & η «ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση» (πολύπλοκα έργα, κυρίως υποδομών)

Περιορισμένες εξαιρέσεις:
- «διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση»
- υποβολή μόνο μίας προσφοράς (μαχητό τεκμήριο ότι η διαδικασία υποβολής προσφορών δεν αρκεί)

Επιλεκτικότητα

- Ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης εντοπίζεται μόνο σε κρατικά μέτρα που παρέχουν πλεονέκτημα κατά τρόπο επιλεκτικό σε ορισμένες επιχειρήσεις ή σε ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων ή σε ορισμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

Επιπτώσεις στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ Κρατών Μελών και στρέβλωση ανταγωνισμού

- Οι δύο προϋποθέσεις είναι άρρηκτα συνδεδεμένες
- Ευρεία ερμηνεία από τα δικαστήρια της Ένωσης: αρκεί, κατ' αρχήν, ότι το προϊόν ή η υπηρεσία είναι αντικείμενο εμπορίου μεταξύ των Κρατών Μελών (σε αγορά ανοικτή στον ανταγωνισμό)
- Πιθανότητα μη ύπαρξης στρέβλωσης του ανταγωνισμού για υπηρεσίες που υπόκεινται σε **νόμιμο μονοπώλιο** σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ (υπό πολύ αυστηρές προϋποθέσεις)

Καμία επίπτωση στις συναλλαγές — Υπηρεσίες με τοπικό αντίκτυπο

Η επιβεβαίωση της πρακτικής λήψης αποφάσεων της Επιτροπής ότι οι τοπικές υπηρεσίες ενδέχεται να μην επηρεάζουν το ενδοενοσιακό εμπόριο, εφόσον:

- είναι **απίθανο να προσελκύσουν πελάτες από άλλα Κράτη Μέλη**

Και

- **δεν προβλέπεται παρά μια οριακή επίπτωση στις συνθήκες των διασυνοριακών επενδύσεων ή της εγκατάστασης**

Λεπτομερέστερες οδηγίες για πολλούς τομείς:

- Αθλητικές και ψυχαγωγικές εγκαταστάσεις, τα νοσοκομεία, οι μικροί αερολιμένες, λιμένες,...
- Πολιτισμός: Με την επιφύλαξη ότι η χρηματοδότηση μεγάλων & φημισμένων ιδρυμάτων/ εκδηλώσεων εμπίπτει στο πεδίο ελέγχου κρατικών ενισχύσεων λόγω των ιδιαιτεροτήτων τους

Συμβατότητα

- Κρατική ενίσχυση => πληρούται 107(1) ΣΛΕΕ
- Μετά: έλεγχος συμβατότητας από Επιτροπή βάσει 107 (2) και (3) ΣΛΕΕ
- Κατευθυντήριες γραμμές π.χ. για:
  - Περιφερειακή ανάπτυξη
  - Διάσωση και αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων
  - Χρηματοοικονομική σταθερότητα
  - Ενέργεια και περιβάλλον
  - Τομείς οικονομίας (αερομεταφορές, ναυτιλία, κλπ.)

Σας ευχαριστούμε!

Ερωτήσεις;